

Впровадження паспорту населеного пункту, як початкового етапу державного соціально-гігієнічного моніторингу

*Гуцук І.В. *, Антомонов М.Ю. ***

***Рівненська обласна санітарно-епідеміологічна станція, м. Рівне;**

****ДУ «ІГМЕ ім.О.М.Марзєєва АМНУ», м. Київ**

З прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 р. за № 182 "Про затвердження Порядку проведення державного соціально-гігієнічного моніторингу" в Україні розпочалися заходи по організації системи спостереження, аналізу, оцінки і прогнозу стану здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, а також виявлення причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я населення та впливом на нього факторів середовища. У цій системі важливе місце займає регіональний рівень моніторингу, який проводиться на рівні області.

На сьогодні є багато зауважень до певних статистичних форм, які використовують у своїй роботі лікарі-гігієністи СЕС, і ще більше зауважень до відсутності або нестачі інформації з певних напрямків діяльності. Особливо це характерно на рівні села. Для зменшення вказаного інформаційного "вакууму" при впровадженні соціально-гігієнічного моніторингу нами запропоновано проект паспорту населеного пункту (ПНП), головною метою якого буде створення первинної інформаційної бази даних на рівні окремо взятого села. Ця база даних, на нашу думку, повинна містити різнопланові дані, але у першу чергу — дані про стан здоров'я населення та середовища його життєдіяльності, яка буде сформована на основі результатів аналізу причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я та впливом на нього факторів середовища життєдіяльності: біологічних (вірусні, пріонні, бактеріальні, паразитарні, генетично-модифіковані організми, продукти біотехнології тощо), хімічних (органічні і неорганічні, природні та синтетичні), фізичних (шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, теплове, іонізуюче, неіонізуюче та інші види випромінювання), соціальних (харчування, водопостачання, умови побуту, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо) та ін., що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи на здоров'я майбутніх поколінь.

У перспективі, при належному оргтехнічному та програмному забезпеченні первинна база накопичується та систематизується на рівні сільської ради (декількох сіл), далі — районний рівень (сумація по сільських радах), сюди ж приєднується база даних по селищах міського типу та містах; далі — обласний, регіональний та державний або національний. Це, в свою чергу, дасть змогу будь-якому жителю села чи міста, держслужбовцю чи науковцю, представнику громадськості чи ЗМІ володіти інформацією про стан здоров'я та середовище життєдіяльності сільських мешканців, наявні ризики як для людського здоров'я, так і для довкілля, а також приймати ефективні управлінські рішення і впроваджувати своєчасні та дієві заходи на рівні органів виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Нами пропонуються наступні етапи впровадження паспорта населеного пункту:

- розгляд та обговорення проєкту документа на обласній Громадській раді, де вносяться пропозиції, корективи, зауваження тощо;
- розгляд на сесії обласної ради, після чого приймається рішення про впровадження пілотної моделі паспорта на рівні окремо взятого району(ів);
- через визначений термін (1–2 роки) проводиться повторне заслуховування питання на сесії обласної ради, і після усунення виявлених недоліків або зауважень, які виникли в ході експерименту з впровадження пілотної моделі паспорта, затвердження його остаточної форми та визначення механізму впровадження на території області (розробка програми, періодична звітність з його ведення, підготовка розпорядження голови ОДА та ін.).

Вважається, що це буде безтерміновий документ, який з певною періодичністю повинен оновлюватися.